

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної
on-line конференції
(Суми, 22-23 листопада 2018 року)**

Суми
Сумський державний університет
2018

УДК 336.71(477)
П78

Редакційна колегія:

- І. О. Школьник*, д-р екон. наук, проф.
(головний редактор);
І. І. Рекуненко, д-р екон. наук, проф.;
С. В. Леонов, д-р екон. наук, проф.;
Т. Г. Савченко, д-р екон. наук, проф.;
І. І. Д'яконова, д-р екон. наук, проф.;
І. В. Белова, д-р екон. наук, доц., проф.;
О. О. Синявська, канд. екон. наук, ст. викл.;
В. В. Койбічук, канд. екон. наук, ст. викл.

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 7 від 13 грудня 2018 року)*

П78 **Проблеми** та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції (Суми, 22–23 листопада 2018 року) / Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 331 с.

Збірник містить тези доповідей учасників III Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» (м. Суми, 2018 р.).

Розраховане на фахівців фінансової та банківської систем, керівників і спеціалістів підприємств усіх форм власності, науковців і студентів закладів вищої освіти.

УДК 336.71(477)

© Сумський державний університет, 2018

Ярошина А. П., Бурденко І. М. Аутсорсинг: сутність та види.....	289
Бояджян М. М., Яровенко Г. М. Оцінка впливу макроекономічних факторів на формування схильності до шахрайства в банківській сфері.....	294
Олійник В. М., Вовк В. В. Впровадження електронної комерції в роздрібний бізнес.....	298
Яровенко Г. М., Клімов С. В. Система виявлення шахрайських операцій з банківськими картками.....	303
СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІЙ СИСТЕМІ.....	308
Пластун О. Л. Чи є у страху на фінансових ринках пам'ять?.....	308
Кузьменко О. В., Попова З. В. Визначення та аналіз факторів для економетричного моделювання корупційних правопорушень та шахрайства у банківському секторі України.....	311
Гриценко К. Г., Посканна А. М. Оцінювання ефективності діяльності відділень банку з використанням теорії нечітких множин.....	317
Гриценко К. Г., Сахно В. І. Метод оцінювання рівня життєздатності банку.....	322
Синявська О. О., Халімончук І. В. Прогнозування динаміки курсів криптовалют на основі причинно-наслідкових зв'язків із ключовими індикаторами.....	327

УДК 330.46

Гриценко Костянтин Григорович,
к.т.н., доцент,
Сумський державний університет, м. Суми
Сахно Владислава Ігорівна,
магістр,
Сумський державний університет, м. Суми

МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ БАНКУ

Поточний стан розвитку банківської системи України, нестабільність зовнішнього середовища та зростання банківської конкуренції вказують на нагальну проблему підвищення рівня життєздатності банків. У роботі [1] запропоновано оцінювати рівень життєздатності соціально-економічних систем у розрізі забезпечення їх існування та розвитку.

Забезпечення існування системи досягається за рахунок властивостей стійкості та надійності. Стійкість відповідає здатності системи зберігати свої функції та структуру при зовнішніх впливах. Надійність характеризує здатність системи досягати мети за рахунок внутрішніх ресурсів.

Розвиток системи, для забезпечення якого необхідний час, досягається за рахунок властивостей живучості та вмотивованості. Живучість характеризує потенціал системи, який можна спрямувати на розвиток. Вмотивованість відображає тривалість та інтенсивність дій, спрямованих на розвиток.

Як інформаційна база дослідження використовувалась фінансова звітність АТ «Ощадбанк» за 2008-2017 роки [2]. Нами було обрано наступні показники:

– стійкості: миттєва ліквідність, поточна ліквідність, короткострокова ліквідність, загальна ліквідність;

– надійності: коефіцієнт достатності капіталу, адекватність регулятивного капіталу, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, чиста процентна маржа;

– живучості: норматив інвестування в цінні папери, норматив загальної суми інвестування;

– вмотивованості: строк окупності інвестицій, норма прибутку інвестицій.

Для оцінювання поточного стану життєздатності банку порівнюємо поточні значення зазначених показників з їх умовно оптимальними значеннями (найкращими з раніше досягнутих), як це пропонується зробити в роботі [3].

Варто зазначити, що обрана для дослідження сукупність показників включає 10 показників-стимуляторів, зростання яких сприяє покращенню фінансового стану банку, та 3 показники-дестимулятори, зростання яких несприятливо впливає на фінансовий стан банку.

На першому етапі дослідження формуємо умовно оптимальні значення j -тих показників:

– для показників-стимуляторів:

$$X_j^{opt} = \max X_{ij}; \quad (1)$$

– для показників-дестимуляторів:

$$X_j^{opt} = \min X_{ij}, \quad (2)$$

де X_{ij} – значення j -го показника в i -му році.

Наступним етапом оцінювання рівня життєздатності банку є нормування фактичних значень показників щодо умовно оптимальних значень. Нормоване значення j -го показника в i -му році визначається так [4]:

- якщо показник є стимулятором:

$$X_{ij}^{norm} = \frac{X_{ij}}{X_j^{opt}}; \quad (3)$$

- якщо показник є дестимулятором:

$$X_{ij}^{norm} = \frac{X_j^{opt}}{X_{ij}} \quad (4)$$

Три аналізовані показники мали від'ємне значення, тому після нормування було отримано некоректні результати розрахунку, оскільки нормовані значення показників порушували межі інтервалу від 0 до 1. Дану проблему було вирішено шляхом використання формули зведення [5]:

$$I_{ізв} = \frac{1}{2}I_i^* + \frac{1}{2}, \quad I_i^* = \frac{I_i}{\sum_{i=1}^n |I_i|}, \quad (5)$$

де I_i – нормоване значення відповідного показника.

Комплексний показник ризику втрати життєздатності банку в i -му році розрахуємо за трансформованою формулою евклідової відстані [3]:

$$I_{ВЖі} = \sqrt{\sum_{j=1}^m (1 - X_{ij}^{norm})^2}. \quad (6)$$

Високим значенням $I_{ВЖі}$ відповідає низький рівень життєздатності банку.

Результати розрахунку комплексного показника ризику втрати життєздатності АТ «Ощадбанк» за роками аналізованого періоду наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Комплексний показник ризику втрати життєздатності АТ «Ощадбанк»

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Миттєва ліквідність	0,167	0,009	0	0,107	0,012	0,068	0,148	0,098	0,044	0,196
Поточна ліквідність	0,158	0,180	0,200	0,019	0	0,208	0,179	0,210	0,119	0,158
Короткострокова ліквідність	0,194	0	0,052	0,039	0,106	0,122	0,147	0,083	0,187	0,125
Загальна ліквідність	0,573	0,201	0,237	0,375	0	0,389	0,130	0,022	0,480	0,171
Коефіцієнт достатності капіталу	0,001	0,001	0	0,024	0,055	0,104	0,198	0,695	0,534	0,269
Адекватність регулятивного капіталу	0,014	0,011	0	0,060	0,139	0,138	0,050	0,513	0,539	0,697
Рентабельність активів	0,238	0,221	0,231	0,233	0,234	0,462	0,499	0,243	0,243	0,245
Рентабельність власного капіталу	0,238	0,236	0,240	0,239	0,238	0,403	0,605	0,236	0,242	0,245
Чиста процентна маржа	0,134	0	0,028	0,049	0,045	0,049	0,097	0,208	0,309	0,444
Норматив інвестування в цінні папери	0,821	0,213	0,568	0,410	0,391	0,160	0	0,471	0,063	0,630
Норматив загальної суми інвестування	0,091	0,027	0	0,433	0,620	0,582	0,350	0,578	0,564	0,227
Строк окупності інвестицій	0,972	0,907	0,085	0	0,428	0,351	0,294	0,999	0,986	1,000
Норма прибутку інвестицій	0,259	0,262	0,133	0,135	0,178	0,192	0,185	0,250	0,249	0,250
Комплексний показник ризику втрати життєздатності банку	1,965	1,507	1,331	1,457	1,564	1,797	1,698	2,146	2,135	2,158

На нашу думку, значення нормованих показників, наведених у таблиці 1, доцільно розподілити на чотири рівні відносно їх відхилення від умовно оптимальних значень: нормальний рівень – від 0,75 до 1; допустимий рівень – від 0,5 до 0,75; критичний рівень – від 0,25 до 0,5; кризовий рівень – від 0 до 0,25.

За результатами дослідження найменше значення комплексного показника ризику втрати життєздатності АТ «Ощадбанк» було зафіксоване у 2010 році, найвище – у 2015, 2016 та 2017 роках.

Розглянутий метод оцінювання рівня життєздатності банку дозволяє визначати відхилення поточних значень фінансових показників банку від їх умовно оптимальних значень і на цій основі розраховувати комплексний показник ризику втрати життєздатності банком, що сприятиме вчасному корегуванню стратегії розвитку банку.

Список використаних джерел

1. Моделювання структури життєздатних соціально-економічних систем: монографія / Л.Н. Сергєєва, А.В. Бакурова, В.В. Воронцов, С.О. Зульфугарова. – Запоріжжя : КПУ, 2009. – 256 с.

2. Ощадбанк. Фінансова звітність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oschadbank.ua/ua/about/reporting/>.

3. Іщенко С.В. Удосконалення системи діагностики рівня життєздатності промислового підприємства / С.В. Іщенко, М.Р. Литвиненко, С.О. Лафазан // Ефективна економіка. – 2011. – №6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=605>.

4. Сухоруков А.І. Теоретико-методологічний підхід до інтегральної оцінки та регулювання рівня економічної безпеки держави / А.І. Сухоруков,

Ю.М. Харазішвілі // Банківська справа. – 2011. – №4. – С. 13-32.

5. Бабець І.Г. Удосконалення методичних підходів до нормування індикаторів економічної безпеки держави / І.Г. Бабець, С.С. Семак // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2015. – №1.

УДК 336.744

Синявська О. О.,

кандидат економічних наук,

Сумський державний університет, м. Суми

Халімончук І. В.,

магістр,

Сумський державний університет, м. Суми

ПРОГНОЗУВАННЯ ДИНАМІКИ КУРСІВ КРИПТОВАЛЮТ НА ОСНОВІ ПРИЧИННО- НАСЛІДКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ КЛЮЧОВИМИ ІНДИКАТОРАМИ

Стрімкий розвиток ІТ технологій та комп'ютеризації впливає не тільки на автоматизацію нашого повсякденного життя, але й вносить значні корективи до економіки країни, модифікуючи її складові. Саме тому все більше закріплюють свої позиції на валютному ринку криптовалюти – аналог традиційним платіжним засобам.

Питання про те, як працюють криптографічні валюти, є цілком новим науковим питанням не тільки на національному рівні, але й на міжнародному [1]. До основних властивостей та ознак криптовалюти можна віднести наступні: повна анонімність, відсутність центрів емісії та обмежена кількість одиниць. Постійний

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної
on-line конференції
(Суми, 22-23 листопада 2018 року)**

Відповідальний за випуск
Комп'ютерне верстання
Відповідальний редактор

професор
аспірант
професор

**І. О. Школьник
Т. О. Бочкарьова
І. В. Белова**

Відповідальність за фактичні помилки, достовірність інформації
і точність викладених фактів несуть автори.
Усі права застережено. Посилання на матеріали збірника обов'язкові.

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 19,30. Обл.-вид. арк. 18,37. Тираж 18 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.